

Alina Maciejewska, Aldona Kocyla
Akademia Podlaska

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Wyrz w języku i tekście – teoria i praktyka”

W maju 2009 roku minęła 10. rocznica śmierci prof. dr. hab. Józefa Wierchowskiego, siedlczanina, językoznawcy, postaci niezwykle ważnej dla naszej polonistyki. Uczczeniem pamięci Profesora i Jego żony, docent Bożeny Wierchowskiej – znakomitego fonetyka, z której prac korzystają kolejne pokolenia językoznawców, logopedów, filologów – była Ogólnopolska Konferencja Naukowa pt. „Wyrz w języku i tekście – teoria i praktyka”. Spotkanie odbyło się 5-6 czerwca 2009 roku w Bibliotece Głównej Akademii Podlaskiej (której zbiory wzbogacił księgozbiór Państwa Wierchowskich podarowany naszej uczelni przez synów Profesorstwa). Główni organizatorzy konferencji to: Ośrodek Logopedyczny oraz Pracownia Historii Języka Polskiego i Dialektologii Instytutu Filologii Polskiej Akademii Podlaskiej i Siedlecki Oddział Polskiego Towarzystwa Logopedycznego działający przy Ośrodku Logopedycznym. Osobami kierującymi pracami były: prof. dr hab. Janina Gardzińska i dr Alina Maciejewska (doktorantka Profesora).

Temat konferencji nawiązywał do zainteresowań naukowych Państwa Wierchowskich, wśród których szczególne miejsce zajmowały zagadnienia z dziedziny fonetyki i fonologii, leksykologii i leksykografii, semantyki, teorii języka, dialektologii, historii języka oraz rozwoju języka i patologii mowy.

Konferencję poprzedziła Msza Święta odprawiona w intencji Państwa Bożeny i Józefa Wierchowskich w Kościele Garnizonowym w Siedlcach – miejscu ważnym dla pamięci AK-owców. W ten sposób organizatorki nawiązały do historii rodziny Wierchowskich (siostra Profesora była żołnierzem AK, Profesor jako młody chłopak również uczestniczył w ruchu oporu i złożył przysięgę żołnierza AK, w tej organizacji działał też w Mińsku Mazowieckim ojciec Pani Profesor Wierchowskiej, z domu Głowackiej).

Wyjątkowe losy Państwa Wierchowskich, Ich kariery naukowe, Ich wkład w rozwój nauki polskiej, a także w historię nauki europejskiej i światowej można było prześledzić, oglądając przygotowaną z ogromną starannością wystawę „Bożena i Józef Wierchowscy”. Wysiłek włożony przez Kustosza Biblioteki Głównej wraz z zespołem pracowników Oddziału Informacji Naukowej był imponujący. Gromadzenie pamiątek, dokumentów, zdjęć wymagało niemal detektywistycznej pracy, kontaktów z ludźmi i archiwami od Siedlec przez m.in. Lublin, Warszawę po Tokio.

Wyjątkowymi gośćmi konferencji byli Piotr i Jacek Wierchowscy – synowie, wnuczka Ola z mężem i dziećmi – prawnukami Państwa Wierchowskich. Część wspomnieniowa miała charakter niezwykle, ponieważ kalendarium życia rodziców przedstawił najbardziej wiarygodny świadek losów rodziny, najstarszy syn – prof. dr hab. Jacek Wierchowski.

Uroczystości otwarcia konferencji dokonali prof. dr hab. Jerzy Kunikowski – dziekan Wydziału Humanistycznego oraz prof. dr hab. Roman Mnich – dyrektor

III Kronika

Instytutu Filologii Polskiej. Konferencja została podzielona na sześć sesji plenarnych, warsztaty i sesję plakatową.

Pierwszego dnia obrad odbyły się trzy sesje oraz warsztaty. Wśród wyjątkowych osobistości naukowych, które mieliśmy okazję gościć i wysłuchać, byli: prof. dr hab. Witold Mańczak z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie – kolega naukowy Profesora Wierzchowskiego, prof. dr hab. Barbara Boniecka z UMCS w Lublinie, prof. dr hab. Jagoda Cieszyńska z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, prof. dr hab. Stanisław Milewski z Uniwersytetu Gdańskiego, docent Maria Przybysz-Piwkova z Uniwersytetu Warszawskiego. Z ważnych powodów losowych nie mógł uczestniczyć w obradach prof. dr hab. Józef Porayski-Pomsta z Uniwersytetu Warszawskiego, prezes Polskiego Towarzystwa Kultury Języka, którego członkami byli Państwo Wierzchowscy. Pierwszego dnia obrad wysłuchaliśmy również bardzo ciekawego referatu prof. dr hab. Eleny Koriakowcewej z Akademii Podlaskiej, dr Danuty Pluty-Wojciechowskiej z Akademii Techniczno-Humanistycznej w Bielsku-Białej, dr Katarzyny Jachimowskiej z Uniwersytetu Łódzkiego, dr Bożeny Strachalskiej z Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie.

Sesja warsztatowa okazała się bardzo atrakcyjną częścią spotkania. Uczestniczyło w niej około 300 osób. Okazało się, że nasi studenci byli ogromnie zainteresowani kontaktem z osobami prezentującymi praktyczną wiedzę z zakresu trudności w komunikacji językowej oraz funkcjonowania wyrazu w procesie nabywania języka, zaburzeniach i zakłóceniach komunikacji językowej, diagnozie i terapii logopedycznej, diagnozie i reedukacji trudności w czytaniu i pisaniu. Tematyka warsztatów była następująca:

- ✓ „Od obrazka do słowa. Symultaniczno-sekwencyjna metoda nauki czytania” – prowadząca prof. dr hab. Jagoda Cieszyńska (UP w Krakowie),
- ✓ „Struktury wyrazowe w zaburzeniach mowy o podłożu neurologicznym – implikacje diagnostyczne i terapeutyczne” – prowadząca dr Jolanta Panasiuk (UMCS Lublin),
- ✓ „Komunikacja językowa osób z zespołem Aspergera – między wyrazem a tekstem” – prowadząca dr Marta Korendo (UP w Krakowie),
- ✓ „Rozwijanie umiejętności językowych dziecka z trudnościami w czytaniu i pisaniu – wyraz w tekście (propozycja edukacyjna)” – prowadząca doc. Maria Przybysz-Piwko (UW).

Drugi dzień konferencji rozpoczął się sesją plakatową, którą poprowadziła dr Izabela Pietras z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Tematyka plakatów była ściśle związana z tematem konferencji, głównie dotyczyła wyrazu w zaburzeniach i zakłóceniach komunikacji językowej. Jak się okazało, prezentowane przez autorów problemy były tak interesujące, że dyskusjom w kuluarach konferencyjnych nie było końca.

W następnych sesjach mogliśmy wysłuchać wystąpień gości z innych uczelni: dr Renaty Makarewicz z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, dr Izabeli Pietras z UMCS w Lublinie, dr Agnieszki Wierzbickiej z Uniwersytetu Łódzkiego, dr. Zygmunta Gałęckiego i dr. Henryka Dudy z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego im. Jana Pawła II. W tym dniu prezentowali również swoje wystąpienia gospodarze, pracownicy Instytutu Filologii Polskiej: prof. dr hab. Krystyna Wojt-

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Wyraz w języku i tekście – teoria i praktyka”

czuk, prof. dr hab. Janina Gardzińska, dr Alina Maciejewska, dr Małgorzata Jasińska, mgr Aneta Mitura, mgr Tomasz Chodowiec. Tematyka przedstawionych referatów skupiała się wokół problemu wyrazu w opisach językoznawczych (semantycznym, gramatycznym, historycznym, kognitywnym itp.).

Organizatorzy konferencji zaproponowali również uroczystą kolację, przy okazji uczestnicy mogli podziwiać odnowiony Pałac Ogińskich – siedzibę Rektora AP oraz odwiedzić Muzeum Diecezjalne.

Wyjątkowy wkład w organizację konferencji i jej oprawę mieli studenci i członkowie Naukowego Koła Logopedycznego wraz z opiekunem. Zaangażowanie, pomysłowość i uczynność najmłodszych współorganizatorów budziła podziw uczestników i przyczyniła się do tego, że konferencja – jak twierdzili goście – była świetnie zorganizowana. Ogromną przyjemnością dla organizatorów były słowa podziękowania za konferencję „w tak pięknym wymiarze humanistycznym”, za „ważną lekcję pamięci o naszych nauczycielach”.

Referaty z konferencji zostaną wydane w postaci tomu pokonferencyjnego.